

Navazující magisterské studium – otázky ke státním závěrečným zkouškám

Andragogika

1. Komparativní andragogika

Komparativní přístupy v sociálních vědách. Předmět, vznik, vývoj, a funkce komparativní andragogiky.

2. Komparativní výzkum vzdělávání dospělých

Specifika komparativního přístupu v andragogice ve srovnání s pedagogikou. Základní postupy výzkumu v komparativní andragogice, jeho limity a úskalí, aktuální trendy. Hlavní představitelé ve světové a české andragogice.

3. Koncept celoživotního učení

Proměna vzdělávacích koncepcí ve druhé polovině 20. století; historické, sociální, politické a ekonomické souvislosti. Koncept celoživotního vzdělávání a koncept celoživotního učení. Mezinárodní organizace, jejich dokumenty a strategie rozvíjející koncept celoživotního učení.

4. Proměny konceptu celoživotního učení ve 21. století

Aktuální podoby, cíle a priority celoživotního učení v perspektivě OECD, EU a UNESCO. Analýza vybraných strategií a dokumentů. Kritická reflexe východisek a implementace konceptu celoživotního učení.

5. Celoživotní učení a vzdělávání dospělých jako předmět vzdělávací politiky

Veřejné politiky a jejich aktéři. Role mezinárodních organizací a státu v kontextu sociální a vzdělávací politiky. Vliv globalizace a evropeizace.

6. Vzdělávací politika EU

Pozice vzdělávání v počátcích evropské integrace, význam osmdesátých let 20. století. Evropská vzdělávací politika v devadesátých letech a ve 21. století (hlavní dokumenty, řešená témata, způsoby tvorby, její cílové skupiny). Vliv EU na členské země.

7. Reflexe historického vývoje praxe a výzkumu vzdělávání dospělých v českých zemích

Rozvoj osvěty a lidovychovy. Vznik a rozvoj pedagogiky dospělých v Československu. Pojetí pedagogiky dospělých jako akademické disciplíny. Konstituování andragogiky po roce 1989.

8. Vzdělávání dospělých v České republice

Aktuální situace vzdělávání dospělých v České republice, pozitiva a negativa. Přístup státu. Analýza aktuálních strategií a dokumentů. Zhodnocení vývojových trendů, perspektivy dalšího vývoje.

9. Participace dospělé populace na edukačních aktivitách

Motivace a bariéry ve vzdělávání dospělých. Popis vybraných šetření (AES, LFS, CVTS apod.) a analýza jejich výsledků. Specifické skupiny ve vzdělávání dospělých.

10. Právní úprava vzdělávání dospělých v České republice

Reflexe historického vývoje legislativních norem ve vzdělávání dospělých (lidovychovný zákon, osvětový dekret, osvětový zákon ad.). Aktuální situace a kritické zhodnocení významných aktuálně platných zákonů (školský zákon, vysokoškolský zákon, zákoník práce, živnostenský zákon, zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání ad.).

11. Uznávání výsledků předchozího učení

Základní cíl uznávání výsledků předchozího učení. Přístupy mezinárodních organizací. Pozice problému ve vzdělávací politice a politice trhu práce. Systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání v České republice a jeho kritické zhodnocení.

12. Financování vzdělávání dospělých

Vícezdrojové financování. Nástroje finanční podpory dalšího vzdělávání (vzdělávací fondy, poukázky na vzdělávání, daňové úlevy, daňové asigance ad.). Evropské finanční zdroje, jejich struktura, příklady jejich využití.

13. Kvalita a efektivita ve vzdělávání dospělých

Kvalita vzdělávání, možnosti a limity jejího zjišťování, kritéria kvality. Hodnocení vybraných systémů řízení kvality ve vzdělávání. Aktuální situace v České republice. Certifikace, akreditace, rating.

14. Funkční gramotnost

Vymezení pojmu. Druhy funkční gramotnosti. Související koncepty (základní dovednosti, klíčové kompetence). Výzkumy funkční gramotnosti a kompetencí dospělých. Aktuální situace v České republice.

15. Občanské vzdělávání dospělých

Cíle, obsahy a zásady občanského vzdělávání dospělých. Postavení ve struktuře vzdělávání dospělých. Koncept aktivního občanství. Vybrané dokumenty a strategie, aktuální situace občanského vzdělávání dospělých v České republice.

16. Zájmové vzdělávání dospělých

Charakteristika zájmového vzdělávání dospělých, jeho cílů a funkcí. Postavení ve struktuře vzdělávání dospělých. Aktuální situace zájmového vzdělávání dospělých v České republice. Analýza vybraných institucí a druhů zájmového vzdělávání dospělých.

17. Sociální pedagogika

Vznik, vymezení a tematické zaměření. Společenská determinace výchovy a vzdělávání. Prostředí jako faktor rozvoje osobnosti. Sociální stratifikace a sociální vyloučení. Sociální deviace.

18. Speciální pedagogika dospělých

Vymezení, obsah a funkce. Norma, normalita, jinakost ve vztahu k pedagogice dospělých. Edukace dospělých s postižením, charakteristika vybraných cílových skupin.

19. Mezigenerační učení

Mezigenerační učení v podmínkách stárnoucí společnosti. Periodizace lidského věku, demografické stárnutí v České republice. Podoby mezigeneračního učení a jeho přínosy v prostředí rodiny, ve volném čase aj. Možnosti podpory mezigeneračního učení.

20. Edukační aspekty stárnutí a stáří

Cíle a funkce vzdělávání a učení se v různých etapách seniorského věku. Motivace a bariéry vzdělávání starších dospělých a seniorů. Edukace seniorů v kontextu veřejných politik, koncepty aktivního a zdravého stárnutí (hlavní dokumenty a strategie mezinárodních organizací a České republiky). Psychické, sociální a kognitivní aspekty stárnutí v kontextu edukace.

Literatura

BENEŠ, Milan. *Andragogika*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

BENEŠ, Milan. *Andragogika – teoretické základy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-23-8.

ČSÚ. *Vzdělávání dospělých v České republice. Výstupy z šetření Adult Education Survey 2016*. Praha: ČSÚ, 2018. ISBN 978-80-250-2836-0. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vzdelavani-dospelych-v-ceske-republice-2016>.

DALE, Roger a Susan ROBERTSON, eds. *Globalisation and Europeanisation in Education*. Oxford: Symposium Books, 2009. ISBN 978-1-873927-90-8.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava a Michal ŠERÁK. *Andragogika a vzdělávání dospělých. Vybrané kapitoly*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2016. ISBN 978-80-7308-694-7.

GREGER, David, Dominik DVOŘÁK, Tomáš JANÍK et al. *Srovnávací pedagogika: proměny a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2015. ISBN 978-80-7290-860-8.

JARVIS, Peter, ed. *The Routledge International Handbook of Lifelong Learning*. London: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-41904-8.

JARVIS, Peter. *Adult Education and Lifelong Learning*. London: RoutledgeFalmer, 2004. ISBN 978-0-415-31493-0.

JESENSKÝ, Ján. *Andragogika a gerontagogika handicapovaných*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-823-9.

KAŠČÁK, Ondrej a Branislav PUPALA. *Škola zlatých golierov: vzdelávanie v ére neoliberalizmu*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-113-8.

KOPECKÝ, Martin. *Vzdělávání dospělých mezi politikou, ekonomikou a vědou: politika vzdělávání a učení se dospělých v éře globálního kapitalismu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-493-6.

KOPECKÝ, Martin a kol. *Celoživotní učení a transnacionalizované veřejné politiky. Lidský rozvoj v (post)krizové a konfliktní éře*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2018. ISBN 978-80-7308-875-0.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

MILANA, Marcella, Sue WEBB, John HOLFORD, Richard WALLER a Peter JARVIS, eds. *The Palgrave international handbook on adult and lifelong education and learning*. London: Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-1-137-55782-7.

MILANA, Marcella a Tom NESBIT, eds. *Global Perspectives on Adult Education and Learning Policy*. PalgraveMacmillan, 2015. ISBN 978-1-137-38824-7.

PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje: výkladový slovník*. Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0950-7.

PHILLIPS, David a Michele SCHWEISFURTH. *Comparative and International Education. An Introducing to Theory, Method, and Practice*. London: Continuum, 2007. ISBN 978-1-8470-6059-4.

PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0870-9.

PRŮCHA, Jan. *Andragogický výzkum*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-5232-7.

PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.

RABUŠICOVÁ, Milada a Klára ZÁLESKÁ. Metodologické otázky srovnávací pedagogiky: podněty pro koncipování komparativních studií. *Pedagogická orientace*. 2016, 26(3), 346–378. ISSN 1805-9511. Dostupné z: <<https://journals.muni.cz/pedor/article/view/6131>>. doi:<http://dx.doi.org/10.5817/PedOr2016-3-346>.

RABUŠICOVÁ, Milada, Karla BRŮCKNEROVÁ, Lenka KAMANOVÁ, Petr NOVOTNÝ, Kateřina PEVNÁ a Zuzana VAŘEJKOVÁ. *Mezigenerační učení: teorie, výzkum, praxe*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8460-5.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIC, eds. *Učíme se po celý život? O vzdělávání dospělých v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4779-2.

STRAKOVÁ, Jana a Arnošt VESELÝ. Mezinárodní výzkum kompetencí dospělých PIAAC. hlavní zjištění a implikace pro vzdělávací politiku. *Pedagogická orientace*. 2016, 25(4), 509–527. ISSN 1805-9511. Dostupné z: https://journals.muni.cz/pedor/article/view/3705/pdf_strakova.

ŠERÁK, Michal a kol. *Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy*. Praha: AIVD, 2012. ISBN 978-80-90453-3-5.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠKODA, Kamil. *Kapitoly z dějin andragogiky*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-326-1.